

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum IV. Decretalium, per viginti, & unum Titulos distributum, De
Sponsalibus, Et Matrimoniis, eorumque impedimentis, ac dispensationibus,

...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1702

§. 3. Qualiter matrimonium irritum propter latens impedimentum
reconciliandum?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73058](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73058)

tractus de novo celebrari, cum nondum corde & ore posita sit vera datio, & acceptio; secus in casu matrimonii corde & ore celebrati; nam hic non deficit datio, & acceptio.

§. 3.

Qualiter matrimonium irritum propter latens impedimentum reconciliandum?

546. Quæstio est, an ad matrimonii revalidationem in hoc casu sufficiat impedimentum esse legitime ablatum, quin de novo præstetur consensus? an in utroque novus consensus requiratur? Henriquez. *l. 11. de matr. c. 3. n. 6.* & alii docent, sufficere, quod sublato impedimento unus conjugum in dato casu ab altero petat, ut se in conjugem recipiat, ipseque annuat, & cum eo affectu ad alterum accedat, licet ignarum hujus nullitatis, nec comperta veritate consensurum; quia sic consensus præstatur ab utroque, dum sunt habiles. Alii verò dicunt, hoc non sufficere, sed requiri, quod uterque conjunx, aliquo modo certior factus de nullitate sui matrimonii, de novo consentiat, nisi gravia inconvenientia timeantur, si conjugum de nullitate matrimonii suspicio oriretur, prout frequenter timeri potest. P. Sanchez. *D. 36. n. 3.* Pontius *l. 8. tr. 4. c. 7. §. 2. d. n. 3.* Castropalaus *tract. 28. D. 2. p. 7. §. 2. n. 3.* & alii, licet concedant, non requiri, quod ei fiat notitia de causa nullitatis: requirunt tamen, quod alteri fiat notitia nullitatis: sed neutrum requiri, sive nullitas proveniat ex defectu consensus in uno, sive propter impedimentum uni, vel utrique contrahentium ignoratum, tenent Innocent. *in c. 1. de eo, qui duxit. n. 1.* Sorus *in 4. dist. 28. q. 1. a. 2. & dist. 29. q. 2. a. 1.* Rodrig. *in Summa tom. 1. c. 220. n. 2.* Henriquez. *l. 11. de matrimon. c. 3. n. 6.*

547. In hac controversia dicendum. 1. requiri novum consensum, in utroque sublato impedimento, si prius præstitus non est in facie Ecclesie, ubi id requiritur. Prior enim consensus mutus & acceptatio mutua nulla fuit, non tam propter personarum contrahentium inhabilitatem; & defectum tacite conditionis in quovis contractu imbitur; quam ob de-

fectum formæ à Trident. præscriptæ. An autem idem dicendum sit in casu hujus formæ servatæ? diximus *n. 537.*

Dicendum. 2. ad novum illum consensum non requiri notitiam vel suspicionem absolutam de nullitate sui matrimonii. 1. quia consensus sub conditione revalidandi matrimonium, si prius ex aliquo capite nullum fuisse, non exigat notitiam, vel suspicionem absolutam de nullitate matrimonii; sed ille consensus sufficit ad revalidandum matrimonium sublato impedimento, prius nullum ex ejus præsentia, aliàs enim nec valeret, licet gravia inconvenientia timerentur. Nam horum justus metus non potest supplere consensum substantialiter requisitum in matrimonio; ergo. Igitur si sciens impedimentum, disponat ignorantem, ut sublato impedimento verè noviter consentiat in ipsum, sub conditione, si prius ex aliquo titulo nullum fuisset matrimonium, & simul etiam ipse consentiat, validum evadet matrimonium, non ex solo consensu (qui fiat solo facto & solum præsumptus est) sed verè dato, ab ignorante nullitatem matrimonii. Nec dici potest, eum, qui de sui matrimonii nullitate nullum dubium vel suspicionem habet, non posse in illud consentire animo, illud validum efficiendi, quia credit jam esse validum. Nam cum hac fide, quæ credit, esse validum, stare potest intentio, si ex latente causa fuisset invalidum, reddendi validum, quantum per se stat.

Dices: quando matrimonium ratificatur propter defectum consensus ex parte mulieris, necessarius est consensus ex parte utriusque, admonito Marito de matrimonii (quam ignorat) nullitate: sic enim respondit Clemens VIII. ut refert Pontius *l. 4. hic c. 24. n. 4.* & alii; & idem servat Pœnitentiaria in forma concedi solita pro revalidando matrimonio nullo, ex impedimento occulto, ibi: *mulierem de prioris consensus nullitate certioratà, ut videri potest apud Gobat in Quinario. tr. 5. c. 37. n. 141.* Resp. vel per hæc testimonia volunt evincere, quod consensus, matrimonio necessarius, præstari ex natura rei non possit, sine notitia de nullitate prioris contractus? vel solum, quod dispensationis facultas non aliter concedatur; & quodammodo sub conditione sine qua

qua non? vel demum, solum ad majorem tranquillitatem eorum, qui prius nulliter contraxerunt, si forsan ex intervallo coningeret conjugii, qui ponitur nullitatem ignorare, notitia illius fieret? ex duobus primis nullum dici potest, ut mox patebit; ultimum autem bene fieret, si commodè posset, citra alia, quæ sequi possent, mala, si alteri, qui fuit in bona fide de integritate sui matrimonii, nullitas aperiretur; nec aliud in dictis testimoniis intendi videtur in iisdem insinuatum, ut patet in formula Pœnitentiariæ cit. ut, si visum fuerit, cum latore, muliere de nullitate prioris consensu certioratâ, misericorditer dispensetur: ubi notandum, si visum fuerit, qui termini nec præceptum denotant, nec conditionem sine qua non? ergo ex his non sequitur, consensum matrimonio necessarium non posse præstari ex natura rei, sine notitia de nullitate prioris matrimonii; sed nec dici potest, quod facultas dispensandi non aliter concedatur; quia solum dicitur, ut muliere prius certioratâ de nullitate dispensetur, si visum fuerit, nimirum expediens, ut ei prius hæc notitia fiat; ergo non ponitur tanquam conditio, sine qua non; imò, si sine periculo aliorum malorum ex notitia nullitatis prudenter metuendorum fieri non possit, omnino omiti potest.

150. Dices, 2. consensus, renovando matrimonio necessarius debet procedere ex intentione contrahendi matrimonium; sed consensus ignorantis nullitatem matrimonii, hæc intentione non procedit. 1. quia, cum sibi persuadeat, matrimonium suum prius contractum, esse validum, simul sibi persuadet, non amplius se posse facere matrimonium, sed tantum prius contractum habere ratum; at hæc rati habitio nullum potest habere effectum, quia cum prius matrimonium nullum sit, ratum haberi non potest. Resp. N. min. Ex hoc enim, quod ignorans nullitatem matrimonii prius contracti, persuadeat sibi, contractum illum fuisse legitime factum, non sequitur, quod non possit consentire in jus sui corporis alteri constituendum sub conditione, si forsan in priori contractu defectus aliquis intervenisset, quia defectus ille, ut ponit casus, jam non extat, ut diximus.

P. Joannes de Cardenas in Crisi Theol. § 51. ad propositiones ab Innocent. XI. damnatas, dissert. 2. c. 8. a. 13. q. 3. ad. I. propos. ponit hanc quaestionem: an opinio asserens, matrimonium invalidum posse revahdari, etiam si alter conjunx sit inscius nullitatis, subjaceat damnationi contra primam propositionem ex damnatis ab Innocent. XI. quæ sic habet: Non est illicitum, in Sacramento conferendis, sequi opinionem probabiliorē de valore Sacramenti, relicta tutiore, nisi id vetet lex, conventio, aut periculum gravis damni incurrendi. Hinc sententiâ probabili, tantum utendum non est in collatione baptismi, ordinis Sacerdotalis, aut Episcopalis: ad eandem quaestionem respondet: eam omnino subjacere huic damnationi quoad praxim, si loquatur extra casum extremae necessitatis.

Ratio ipsius est; quia licet matrimonium celebratum juxta opinionem probabilem, ex omni parte sit indissolubile, & certò validum; id tamen locum habet tantum, quando opinio est communiter recepta, tanquam probabilis; non verò, quando est tenuis, aut dubie probabilitatis; atqui opinio asserens non requirit notitiam nullitatis est opinio tenuis, aut dubie probabilitatis; ergo matrimonium, celebratum juxta illam, non est certò validum. Minorem probat. 1. ex P. Sanchez. l. 2. hic D. 26. n. 7. dicente: illam opinionem, de qua controvertitur, esse parum probabilem, & habere contra se rationes urgentissimas. 2. quia notitia nullitatis, faciendâ impedimentum ignoranti, exigitur à Sacra Pœnitentiaria, dum facultatem dispensandi concedit, cum reliquis, quæ attulimus à n. 549. ergo.

Sed Resp. probabilius esse, dictam doctrinam nullo modo subjacere damnationi quoad praxim, etiam extra casum necessitatis, saltem vi probationum, quibus utitur Cardenas. Nam omnes valde probabilem habent solutionem; & cum inducant extensionem decreti indefinite loquentis, ad casum, quem non nisi modificate eus Patroni, ac defensores tenent, non rectè concludunt. Accedit, quod juxta principia hujus Authoris, ut aliqua propositio, ex vi alterius damnata, censeatur damnata, debeat illa illatione certâ & evidenti inferre damnatam, aut inferri ex illa; at, an hoc præstet ratio

Authoris? mihi sanè non videtur, si præmissæ considerentur. Igitur ad argumentum in n. priori Resp. trans. major; N. min. Prima hujus probatio, ex P. Sanchez desumpta, intentum non probat; præterquam, quòd Sanchez in eoloco l. 2. de *matrim. D. 26. n. 7.* de hoc nihil omnino habeat; & aliud sit, esse *parum*, ac esse *tenuiter* probabilem absolute. Ad alteram autem probationem jam responsum est supr.

§ 53. Dixi, *transcat major*; quia ex capitibus multis negari potest; sed iis prætermisissis, Resp. eodem modo sequi, damnationi subjacere dictum Patris de Cardenas, si valet ejus argumentum, quod contra alios facit in casu proposito. Nam si ster propositio damnata, ut jacet, *nec usus opinionis probabilis de valore Sacramenti, licet sit communiter recepta tanquam probabilis*, licebit, quod tamen negat Cardenas. Ratio enim, ex qua negat hanc propositionem suam, stante illà prohibita est; quia propositio illa prima solùm damnatur *sic indefinite*, prout jacet, *prolata*; non autem; *modificata* ad casum *urgentis necessitatis*, vel quando usus opinionis probabilis est *opinionis communiter receptæ*, ut *probabilis*: at etiam doctrina, quæ docet revalidari matrimonium præstito consensu, sine noticia prioris nullitatis, talis est, ut sequatur ex illa propositione, non sic *indefinite* prolata, sed modificata; Ergo.

Min. prob. nam hæc propositio: *non est illicitum in conferendo Sacramento penitentiae, vel matrimonii, sequi opinionem probabilem de valore Sacramenti, quando probabilitas versatur circa id, cujus defectus suppleri potest ab Ecclesia*, non est eadem cum illa, quæ damnata est; cum damnata loquatur *indefinite*; ista autem valde *restrictè*. Secundo hæc propositio (non obstante illà damnatione primæ propositionis) etiam extra casum necessitatis, *uti licet opinione probabili de valore Sacramenti, quando obligatio procurandi majorem certitudinem, esset plurimis scrupulis, vel gravi difficultati in suscipiendo, vel conferendo Sacramento obnoxia*, non est eadem cum damnata, cum hæc sit plurimum modificata; at ex istis tantum, non autem ex ea damnata, sequitur doctrina *dicens in nostro casu, non requiri noti-*

tiam de nullitate matrimonii, quod prius contractum erat; ergo. Quod autem non obstante damnatione primæ propositionis, de qua n. 551, hæc duæ, sic modificatæ; non subjaceant eidem damnationi, admittere cogitur ipse Cardenas in plurimis casibus, de quibus *loco cit. præsertim a. 13. q. 1. à. n. 636. & seq. & novissimè docuit P. Illung. in Theol. præf. tr. 1. D. 1. a. 7. §. 1. n. 77.*

Dixi etiam, *nego min.* in n. 552. & 554 quidem quoad illud, quòd sententia contraria (quæ docet ad validè ratificandum matrimonium, nulliter contractum defectu consensûs, non requiri in altero, *absolutam notitiam de nullitate matrimonii*) sit *tenuis probabilitatis*, cum non destituatur suis gravibus fundamentis, ut constat ex n. 548. & rationes contrariæ nullo modo sint, ut dicitur *urgentissime*; ergo immeritò dicitur, *tenuis* probabilitatis. Cujus ulterior ratio est; nam juxta ipsum Patrem de Cardenas *cit. dissert. 4. c. 3. n. 16.* Hi duo termini, *tenuis probabilitas*, si *tenuis* accipiatur propriè, importat contradictionem, aut contrarietatem inter se. Nam *vera probabilitas* importat *fundamentum grave*, impellens intellectum ad assensum; *tenuitas* quoad *probabilitatem*, importat *tenuitatem*, & *levitatem fundamenti*, adeoq; petit *fundamentum non grave*. Hinc de quo dicitur, quòd sit *tenuis prudentiæ*, vel *scientiæ*, vel *tenuiter* circumspectus, manifestè notatur *defectus prudentiæ* &c. ergo *tenuis* probabilitas notat defectum gravitatis in motivo talis opinionis; talem autem defectum nullum habet ea doctrina, ne quidem ex mente Patris Sanchez. in n. 551. Ergo.

Nec video, quomodo stantibus pro illa rationibus, quibus eam defendunt sui Authores, negari possit, esse saltem *probabiliter probabilis*. At sic eam immeritò Cardenas vocat *tenuiter* probabilem. Nam ex hoc, quòd aliqua opinio sit solùm *probabiliter probabilis*, non sequitur, quòd hoc ipso sit solùm *tenuiter* probabilis. Sic ipse Cardenas *cit. dissert. 4. c. 2. à. n. 10.* contra Raymundum Lumbier *tom. 3. Summe à. n. 1737.* & Emanuel; de Filguera *in Lucerna decretali ad exposit. 3. proposit. ab Innocent. XI. damnate*, citatos *ibid. n. 10. & 14.* Opinio enim probabiliter probabi-

his in utroque termino explicat gravitatem absolutam in motivo; non autem tenuiter probabilis, ut dictum est n. priori. Et ideo falsum est, quod opinio probabiliter probabilis, & opinio tenuiter probabilis, idem sint.

555. Ad id, quod n. 544 adducitur ex stylo Penitentiariae, etsi satis copiose responsum sit ibid: & seq. illud adhuc addo, dato, quod ex stylo probabiliter, imò probabilius sic exigeretur, ut consequenter ex eius defectu invaliditas matrimonii nasceretur; cum tamen verè probabile sit, non desiderari eam nullitatis in altero notitiam, adhuc tamen non subjacere damnationi, ut vult Cardenas. Ratio est, quia sententia, quæ dicit non esse illicitum, in Sacramento matrimonii uti opinione probabilis circa valorem, quando periculum invaliditatis tantum oritur ex conditione per Ecclesiæ ratificationem supplebili, non subjacet damnationi, ex n. 553. sed opinio docens in dato casu, non requiri in altero notitiam nullitatis solum docet, quod non sit illicitum in revalidatione matrimonii; omittere notitiam alteri faciendam de nullitate matrimonii prius contracti; cum periculum invaliditatis (si quod est omittit eam notitiã) solum oriatur ex conditione per Ecclesiæ ratificationem supplebili (nam opposita sententia se potissimum fundat in stylo Penitentiariae) non autem ex natura rei, ut probatum est n. 544. Ergo.

ARTICULUS VI.

De matrimonio ex Morganatica contracto.

556. Pereyra in Elucidario n. 1668. ait, legem Morganaticam apud Mediolanenses eandem fuisse, quæ alibi Salica nuncupatur; hæc lege inibantur quandoque matrimonia à Viris illustribus, qui, postquam liberos habuerunt ex nobili conjuge, post mortem ejus non valentes continere, & nolentes existere in peccato, aliam minus nobilem, vel inferioris conditionis duxerunt, ac verè desponsarunt eò pacto, ut Uxor, & liberi, exinde nati, abstineant à bonis reliquis paternis, & aviticis, titulisque, dignitatibus, & insignibus eorum, contenti certâ portione bonorum

ipsis destinata in Sponsalibus, vel donatione propter nuptias, aut Morgengebä. Hoc enim erat accipere Uxorem ad Morganaticam, ut habetur L. 2. Feud. Tit. 29. de filiis natis ex matrimonio ad Morganaticam contracto, junct. gloss. litera a.

Tenor dictæ constitutionis cit. tit. 29. 557. sic habet: quidam habens filium ex nobili conjuge, post mortem ejus non valens continere, aliam minus nobilem duxit: qui nolens existere in peccato, eam desponsavit, eà lege, ut nec ipsa, nec filius ejus amplius habeant de bonis patris, quàm dixerit tempore Sponsaliorum: verbi gratia, decem libras, vel quantum voluerit dare, quando eam desponsavit: quod Mediolanenses dicunt accipere Uxorem ad Morganaticam: alibi, lege salica: hic filiis ex ea susceptis decessit; isti in proprietatem non succedunt, aliis extantibus: sed nec in feudo, etiam aliis non existentibus, qui licet legitimi sint, tamen in beneficio minimè succedunt. In proprietate verò succedunt patri, prioribus non existentibus; succedunt etiam fratribus sine legitima prole decedentibus secundum usum Mediolanensem.

Ex hoc textu habetur; ejusmodi liberos ex matrimonio ad Morganaticam contracto natos, in proprietatem non succedere, aliis extantibus; nec, licet essent legitimi, in feudo, vel beneficio: si tamen parens decessit, prioribus non extantibus, succedere ei in proprietate; & fratribus sine legitima prole decedentibus. Talem aliquando legem, & matrimonia fuisse in usu apud Alemanos, ibid. colligitur ex gloss. cit. ubi additur, hæc etiam lege posse spurium legitimari. Matrimonium sic celebratum Politici quandoque nominare solent Matrimonium conscientie; quod quidem teste dicitur, si non sit concubitus palliatus, seu in re solutus, & solum vestitus nomine matrimonii, his præmissis.

559. Quæstio est. I. an ejusmodi matrimonia lege Morganatica, vel Salica, aut etiam Alemanorum, seu Francorum, (ut ait gloss. cit.) inter Christianos valde illustres licite contrahantur? Resp. quod sic. Nam ex fine suo honesta sunt, ut constat in explicatione dictæ legis, omnia matrimonii substantialia servantis. Uxor legitima est, nati legitimi, & portio illis in ali-